

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Stratégia rozširovania EÚ na roky 2016 – 2017

(2017/C 306/09)

Spravodajca: Rait Pihelgas (EE/ALDE), starosta mesta Ambla**Referenčný dokument:** Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Oznámenie o politike rozširovania EÚ za rok 2016

COM(2016) 715 final

Stratégia rozširovania EÚ na roky 2016 – 2017

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Všeobecné pripomienky

1. vysvetľuje, že politika rozširovania a vstup nových členov do EÚ predstavujú záruku realizácie politiky EÚ a všeobecne úspechu Európy a vyjadruje názor, že rozšírenie je najsilnejším nástrojom zahraničnej politiky EÚ;
2. konštatuje, že vízia súčasnej Európskej komisie – počas jej funkčného obdobia (2014 – 2019) sa Európska únia nebude rozširovať, prebiehajúci proces rozširovania však bude pokračovať – sa teraz dostala do bodu, keď boli rokovania o rozšírení s Tureckom z rôznych politických dôvodov obsahovo zmrazené. Zároveň sa krajiny západného Balkánu susediace s členskými štátmi EÚ začali priamo podieľať na politických opatreniach Európskej komisie, keďže okrem procesu rozširovania sú úzko zapojené aj do migračnej politiky EÚ (západobalkánska trasa) a súvisiacich oblastí politiky, okrem iného do bezpečnosti;
3. konštatuje, že krajiny západného Balkánu, ktoré sa usilujú o vstup do EÚ, v spolupráci s inštitúciami EÚ konštruktívne pristupovali k zvládnutiu súčasných výziev (vrátane čoraz intenzívnejších pokusov zo zahraničia o zvrátenie ich smerovania do Európy), a víta ich ochotu podieľať sa na riešení problémov, ktorým čelí Európska únia v oblasti prisťahovalectva a aj bezpečnosti;
4. zdôrazňuje, že nové pracovné vzťahy medzi Európskou komisiou a krajinami západného Balkánu si vyžadujú zodpovedný prístup, pokiaľ ide o dodržiavanie záväzkov a podmienok na rozšírenie EÚ; zdôrazňuje, že rokovania musia vychádzať z objektívneho posúdenia pripravenosti a pokroku kandidátskych krajín pri plnení politických a ekonomických kritérií a že podmienky sa nesmú meniť v priebehu procesu s cieľom prihliadnuť na problematiku jednej alebo druhej rokujúcej strany;
5. považuje za podstatné verejne posúdiť výsledky a pokrok, ktoré dosiahli kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny v procese rozširovania, ako potvrdenie toho, že Európska únia je naďalej otvorená pre krajiny, ktoré dosiahnu rovnaké ciele a chcú mať spoločné hodnoty;
6. víta poznámku Komisie o kľúčovej úlohe miestnych a regionálnych územných samosprávnych celkov; potvrdzuje, že v oznámeniach a správach by sa malo lepšie a podrobnejšie zameriavať na miestnu a regionálnu administratívnu prácu, aj keď na tento účel nie je v *acquis* žiadna osobitná kapitola či etablovaný model EÚ na decentralizáciu a viacúrovňové riadenie;
7. konštatuje, že na pozadí nových globálnych výziev a významných zmien medzinárodného kontextu práve v bezprostrednej blízkosti krajín západného Balkánu je potrebná nepretržitá a verejná diskusia o téme rozširovania EÚ (prostredníctvom stretnutí, konferencií atď.) na regionálnej aj na paneurópskej úrovni, aby európska perspektíva týchto krajín zostala na programe;

8. zastáva názor, že tak, ako pri rozhodnutiach Komisie, ktoré sa priamo týkajú EÚ, by sa aj pri diskusiách a rozhodnutiach o stratégii rozširovania mala výslovne vyzdvihovať perspektíva mládeže, aby sa novej generácii sprostredkovalo, že náš terajší a budúci domov – Európska únia – zaručuje všetkým mladým ľuďom možnosti vzdelávania, kultúry a zamestnania;

9. víta zriadenie a začiatok činnosti regionálneho pracoviska pre spoluprácu mládeže, ktoré boli dohodnuté na samite v Paríži (4. júla 2016), a odporúča, aby boli do tejto práce zapojené aj úrady starostlivosti o mládež z nových a úspešných členských štátov;

10. intenzívne podporuje vypracúvanie výročných programov hospodárskej reformy a na základe skúseností získaných v tejto súvislosti odporúča zapojenie miestnych a regionálnych územných samosprávnych celkov a aj občanov do zostavovania rozpočtových plánov a projektov, lebo najmä na miestnej a regionálnej úrovni bude zrejmé, aký majú záber a ako pôsobia;

11. vyzdvihuje význam prístupu miestnych a regionálnych územných samosprávnych celkov k informačnej stratégii v súvislosti s rozširovaním, pre ktoré je možné zabezpečiť širokú podporu verejnosti, ak bude základ spoločnosti informovaný o tom, ako možno využiť výhody rozširovania;

Zásady právneho štátu a základné práva

12. konštatuje, že zásady právneho štátu, účinné základné práva a čestná a transparentná politika sú základnými predpokladmi rozširovania; od kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín očakáva jednoznačné úsilie o splnenie týchto cieľov;

13. podporuje ťažisko stratégie rozširovania „najsôr základné otázky“, takže vo všetkých kandidátskych krajinách a potenciálnych kandidátskych krajinách by mal byť dosiahnutý rýchlejší pokrok pri budovaní právneho štátu a justície, pri zaručení základných práv, slobody a bezpečnosti, ako aj pri upevňovaní ochrany menšín a rovnosti žien a mužov; poukazuje na dôležitosť spolupráce v rámci Rady Európy a jej Kongresu miestnych a regionálnych samospráv a s týmito orgánmi, pokiaľ ide o základné práva, zásady právneho štátu a miestnu demokraciu;

14. víta zameranie na slobodu prejavu, zdôrazňuje však, že ho musí sprevádzať vyššia všeobecná politická kultúra, pričom príkladné správanie politických predstaviteľov, v prvom rade na miestnej a regionálnej úrovni, je najlepšou zárukou príslušného pokroku (ukončenie konfrontácií so susedmi a provokácií voči nim, zamedzenie negatívnym prejavom, vnímanie záujmov zraniteľných a znevýhodnených skupín obyvateľov, zohľadnenie situácie menšín atď.);

15. považuje slobodu tlače za nevyhnutnú na zabezpečenie pluralizmu demokratickej spoločnosti. Vlastnícka štruktúra médií predstavuje závažný problém. Preto ak sa občanom nezaručí právo na nezávislé informácie, môže byť ťažké dosiahnuť politicky neutrálnu a transparentnú verejnú správu a všeobecne podporu demokracie;

16. víta vytvorenie úradu pre boj proti korupcii v Čiernej Hore ako vzor pre všetky štáty v regióne a zdôrazňuje, aké dôležité je bojovať proti korupcii vo verejnom a súkromnom sektore na všetkých úrovniach verejnej správy a spoločnosti;

17. zdôrazňuje, že sa musí bojovať proti rasizmu, xenofóbii, extrémizmu, radikalizmu a terorizmu, lebo spochybňujú hodnoty a práva všetkých ľudí. Dôležitá je prevencia u mladých ľudí, aby pochopili, že členské štáty EÚ sa zasadzujú o to, aby mladým ľuďom ponúkli bezpečný svet s dobrými možnosťami vzdelávania a zamestnania;

Hospodársky rozvoj a prepojenosť

18. víta poskytnutie podpory a zdrojov pre kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny, pomoc však musí byť dostatočná a jej využitie a správa musia byť efektívne a transparentné;

19. víta zameranie na program Prepojenosť, ktorý EÚ prijala, a na regionálne iniciatívy (berlínsky proces atď.), ktoré by mali byť inkluzívnejšie; zdôrazňuje, že je potrebné zapojiť miestne a regionálne územné samosprávne celky, ako aj celoštátne orgány v kandidátskych krajinách a v potenciálnych kandidátskych krajinách; vyzýva na pristupovanie so záujmom aj k skúsenostiam nových členských krajín a na zapojenie odborníkov na EÚ najmä z týchto krajín do navrhovania a vykonávania investičných projektov (v oblastiach dopravy, energetiky, digitálnych telekomunikácií, vzdelávania, mládeže a iných a v oblastiach spojených s digitálnym rozvojom);

20. podporuje národné investičné výbory v prijímajúcich krajinách západného Balkánu pri tvorbe jednotného registra projektov, požaduje lepšiu koordináciu nástrojov štrukturálnej politiky a vidí v tom možnosť zaviesť digitálne rozvojové projekty v krajinách západného Balkánu;

Regionálna spolupráca medzi krajinami zapojenými do procesu rozširovania

21. víta a podporuje všetok pozitívny vývoj vzájomných vzťahov kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín, najmä zmierenie a vytvorenie atmosféry dôvery, požaduje však citeľný pokrok v otvorených otázkach, ako aj udržateľné výsledky a zároveň aj dodržiavanie zásady dobrých susedských vzťahov; apeluje na miestne a regionálne spoločenstvá, aby účinnejšie zverejňovali svoj pokrok a iniciatívy v tomto procese, a víta šírenie užitočných postupov a skúseností;

22. poukazuje na šancu spoločného obchodu vo formách presahujúcich spoločenstvá a hranice, ako je napríklad kampaň „Let's do it!“ na udržanie čistého životného prostredia;

23. vyzýva kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny, aby využili existujúce partnerské programy a programy TAIEX, porozmýšľali nad novými formami spolupráce a uskutočnili príslušné iniciatívy;

24. víta pozitívne výsledky najnovších stretnutí zmiešaných poradných výborov a pracovných skupín Európskeho výboru regiónov s uvedenými krajinami; uznáva druhý deň rozširovania (1. – 2. júna 2016) a odporúča pravidelné usporadúvanie takýchto podujatí;

25. víta konferencie, ktorých uskutočnenie iniciovala Komisia, s názvom „Speak Up!“ a kampaň na konanie mediálnych dní v regióne. Tieto podujatia predstavujú možnosť ďalej celoštátne a regionálne budovať médiá vrátane sociálnych médií, porovnávať pokrok jednotlivých krajín v procese rozširovania a čo najlepšie využiť výsledky susedov;

26. považuje za možné, že účasť celého regiónu na tom istom procese zvýši dynamiku úloh aj na západnom Balkáne a že ľudia sa dajú presvedčiť, že úspech krajiny je úspechom všetkých, čo doteraz všade viedlo k väčšiemu záujmu o susedov a o styk s nimi, ako aj k zdravej hospodárskej súťaži a vzájomnej podpore;

Migrácia

27. vyzdvihuje rozhodné konanie Komisie v otázkach migrácie a pri rozhodnutiach v rokoch 2015 a 2016, lebo súčasná situácia utečencov a ekonomických migrantov ovplyvňuje celý región a najmä trasy cez západný Balkán, ktoré sa rýchlo vytvorili; bez spoločného úsilia, solidarity a obojstranného prevzatia zodpovednosti nemôžu existovať žiadne riešenia;

28. osobitne víta iniciatívu Komisie na reformu spoločného európskeho azylového systému (druhý balík, 13. júla 2016), v ktorej sú naplánované detailné riešenia (bezpečná tretia krajina, prvá krajina azylu, bezpečná krajina pôvodu) pre všetky skupiny postihnuté migračnou krízou, okrem iného záruky pre maloletých žiadateľov o azyl bez sprievodu, ako aj systém právnej pomoci pre žiadateľov o azyl;

29. víta úsilie členských štátov a predovšetkým aj kandidátskych krajín pri zvládaní krízy a poskytovaní zdrojov; poukazuje na skutočnosť, že je potrebná ďalšia podpora zo strany EÚ a aj investície v súvislosti s prijímaním a integráciou migrantov a utečencov v krajinách západného Balkánu, aby sa tam vytvorili lepšie možnosti zamestnať sa;

30. ďakuje všetkým obciam na migračnej trase za ich doterajšiu neoceniteľnú pomoc a spoluprácu a povzbudzuje ich, aby zhromaždili svoje skúsenosti a podali ich ďalej, ako aj oznámili svoje najlepšie postupy, resp. znalosti, ktoré by mohli byť užitočné pri neočakávanom príchode ľudí v núdzi; vyzýva miestne územné samosprávne celky, aby podporovali boj proti prevládzačstvu a obchodovaniu s ľuďmi; zároveň zdôrazňuje, že kapacity miestnych územných samosprávnych celkov sú obmedzené a nejednotné a že sa musia vytvoriť možnosti, ako im poskytnúť ďalšiu pomoc;

31. potvrdzuje, že v súlade s prioritami a opatreniami stanovenými v záveroch Rady z roku 2015 je naďalej potrebné prijímať preventívne opatrenia a zamerať úsilie predovšetkým na utečencov, ktorí oprávnene potrebujú medzinárodnú pomoc;

32. zároveň od EÚ očakáva viac spolurozhodovania a účasti, pokiaľ ide o iniciatívy a politické opatrenia zamerané na oblasti pôvodu migrantov a zacielené na obmedzenie prívlevu utečencov, ktorí sú nútení opustiť svoju domovskú krajinu, a ekonomických migrantov do Európy; zároveň musia mierové procesy v krajinách konfliktov účinnejšie spravovať diplomatické iniciatívy;

Turecko

33. berie na vedomie výsledok referenda o zmenách ústavy Turecka, ktoré sa uskutočnilo 16. apríla, a závery medzinárodnej pozorovateľskej misie pre referendum, podľa ktorých nemali obe strany kampane rovnaké príležitosti a voliči nedostali nestranné informácie;

34. pripomína zavedený medzinárodný postup na miestnej úrovni, na základe ktorého sa spory týkajúce sa sčítavania hlasov môžu riešiť čiastočným prepočítaním, a odporúča, aby sa tento postup uplatnil, kedykoľvek to bude vhodné a užitočné;

35. ľutuje, že nedávny politický vývoj v Turecku vzbudzuje pochybnosti, pokiaľ ide o to, či je turecká vláda plne odhodlaná dodržiavať hodnoty a zásady, na ktorých je EÚ založená, a to najmä Chartu základných práv Európskej únie, a konštatuje, že pokračovanie prístupového procesu je preto otáznne;

36. vyzýva tureckú vládu, aby jasne a jednoznačne odmietla trest smrti a potvrdila a dokázala, že plne dodržiava zásady právneho štátu a ľudské práva členov tureckej opozície, ako aj slobodu a nezávislosť tureckých a medzinárodných médií;

37. vyzýva turecké národné orgány, aby zaručili, že žiadne budúce ústavné zmeny, ktoré budú implementované, nenarušia zásadu subsidiarity a autonómiu a fungovanie tureckých miestnych orgánov;

38. vzhľadom na formálny štatút Turecka ako kandidátskej krajiny na vstup do EÚ pripomína svoje viaceré výzvy a žiadosti, aby turecká vláda vytvorila zmiešaný poradný výbor s VR, v rámci ktorého by sa mohli volení zástupcovia miestnych a regionálnych orgánov z oboch strán reprezentujúci vyvážené rodové, zemepisné a politické názory pravidelne stretávať a viesť stály dialóg; domnieva sa, že v kontexte pokračujúceho procesu pristúpenia by mohli miestne a regionálne orgány Turecka a EÚ mnoho získať z formálneho vzťahu v rámci zmiešaného poradného výboru;

39. pripomína vážnu situáciu, v ktorej sa nachádzajú takmer tri milióny sýrskych utečencov v Turecku, a vyjadruje uznanie a solidaritu občanom, primátorom a starostom najmä pozdĺž tureckej hranice so Sýriou, ktorí musia hľadať praktické riešenia, aby ubytovali veľmi veľký počet utečencov, ktorých je niekedy toľko ako obyvateľov mesta či obce; zdôrazňuje, že pre všetky mestá a obce znamenajú takéto problémy obrovský dosah na rôzne služby, ako je vodné a odpadové hospodárstvo, školstvo, zdravotnícke služby, doprava a obchod, ako aj miestna infraštruktúra, a zdôrazňuje, že táto situácia je neudržateľná;

40. berie na vedomie sťažnosti tureckej vlády na to, že EÚ nesplnila svoj záväzok vyplývajúci z dohody uzavretej v roku 2016 s cieľom riadiť toky migrantov a utečencov, ktorí prichádzajú do Európy cez Turecko, a takisto konštatuje, že mnohé provincie a obce museli poskytovať pomoc migrantom a utečencom bez pomoci EÚ; poukazuje však aj na to, že EÚ prostredníctvom humanitárnych partnerských organizácií poskytla sýrskym utečencom v Turecku veľmi významnú finančnú pomoc a že finančné prostriedky sa vyplácajú na základe skutočnej potreby a plnenia záväzkov. Berie na vedomie problémy s integráciou, ktorým sa čelí na miestnej úrovni, a zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú pri uľahčovaní integrácie môžu zohrávať odborné školenia;

41. vyslovuje poľutovanie nad tým, že sľubné rozhovory o Cypre zrejme uviazli na mŕtvom bode, a domnieva sa, že úspešné uzavretie týchto rokovaní by významne prispelo k čiastočnej obnove dôvery medzi Tureckom a EÚ;

42. pevne verí, že účinný pracovný vzťah medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi na oboch stranách môže prostredníctvom výmeny osvedčených postupov týkajúcich sa praktických otázok prispieť aj k čiastočnej obnove dôvery medzi Tureckom a EÚ;

43. potvrdzuje svoj zámer pokračovať vo svojich príslušných orgánoch v rozvíjaní dialógu s tureckými primátormi a starostami, ktorého cieľom bude výmena osvedčených postupov a obhajoba zásady subsidiarity;

44. nesúhlasí s pokusom o štátny prevrat, ľutuje straty na životoch a vyjadruje solidaritu s demokratickými inštitúciami; vyjadruje však znepokojenie nad širokým rozsahom opatrení prijatých po pokuse o štátny prevrat, napríklad nad rozsiahlym prepúšťaním, zatýkaním a zadržiavaním, predovšetkým zadržiavaním a odvolávaním zvolených primátorov a starostov a ich nahradením nevolenými primátormi a starostami vymenovanými ústrednými orgánmi, čo vážne oslabuje pluralitnú demokraciu na miestnej úrovni;

45. očakáva, že Turecko – najmä ako kandidátska krajina – dodrží najprísnejšie normy demokracie, právneho štátu a základných slobôd; obzvlášť je znepokojený pretrvávajúcim zhoršovaním situácie, pokiaľ ide o nezávislosť a fungovanie súdnictva, ako aj v oblasti slobody prejavu; vyjadruje znepokojenie, pokiaľ ide o obmedzenia a opatrenia zamerané proti novinárom, akademickým pracovníkom a obhajcom ľudských práv, ako aj časté a neprimerané zákazy médií a sociálnych médií;

46. vyzýva na úplnú a nediskriminačnú implementáciu dodatkového protokolu k dohode o pridružení medzi EÚ a Tureckom vo vzťahu ku všetkým členským štátom EÚ vrátane Cyperskej republiky; vyzýva Turecko, aby sa jednoznačne zaviazalo udržiavať dobré susedské vzťahy so všetkými svojimi susedmi, ako aj k mierovému urovnávaniu sporov v súlade s Chartou OSN; v tomto kontexte vyjadruje vážne obavy a nalieha na Turecko, aby zabránilo akejkoľvek hrozbe alebo aktivite namierenej proti členským štátom; zdôrazňuje, že je potrebné rešpektovať právo všetkých členských štátov uzatvárať bilaterálne dohody a právo na prieskum a ťažbu prírodných zdrojov v súlade s *acquis* EÚ a medzinárodným právom vrátane Dohovoru OSN o morskom práve; ďalej zdôrazňuje, že je potrebné rešpektovať zvrchovanosť členských štátov a zvrchované práva členských štátov v ich výhradnej hospodárskej zóne, teritoriálnych vodách a vzdušnom priestore;

47. vyzýva Turecko, aby začalo sťahovať svoje ozbrojené sily z Cypru a v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 550 (1984) odovzdalo uzavretú časť mesta Famagusta Organizácii Spojených národov; zdôrazňuje, že takéto opatrenia na budovanie dôvery by umožnili hospodársky, sociálny a regionálny rast oboch spoločností; konštatuje, že dialóg medzi občianskou spoločnosťou v miestnych spoločnostiach môže podporiť dohodu;

Čierna Hora

48. víta, že Čierna Hora sa presvedčivo usiluje o vstup do EÚ, vie preukázať príslušný pokrok a podpísala protokol o vstupe do NATO, takže v roku 2017 pristúpi Čierna Hora k NATO; ďalej víta podpísanie dohôd o vymedzení hraníc s Bosnou a Hercegovinou a s Kosovom;

49. oceňuje aktívnu činnosť voličov a strán pri parlamentných voľbách v októbri 2016, ich úspešný priebeh v ťažkých podmienkach, čo je zásluha dôsledného zavádzania zásad právneho štátu, a ich výsledok potvrdzuje doterajšiu domácu a zahraničnú politiku;

50. zdôrazňuje, že teraz ide o to, aby boli na miestnej úrovni virohodne zabezpečené zásady právneho štátu a dodržiavanie základných práv; očakáva, že vytvorenie úradu na boj proti korupcii bude podnetom na realizáciu miestnych akčných plánov na prevenciu korupcie a že bude vybudovaný účelný systém kontrol;

51. víta úsilie vynaložené na odborný rozvoj komunálnych úradníkov, dôrazne však poukazuje na to, že je potrebný ďalší pokrok (napr. vzdelávanie a ďalšie vzdelávanie a transparentné postupy prijímania podľa zásady výkonu); víta zmeny prijaté v zákone o financovaní miestnych samospráv a vyzýva na vynaloženie ďalšieho úsilia s cieľom zabezpečiť finančnú nezávislosť miestnej samosprávy;

Srbsko

52. konštatuje, že v Srbsku sa v roku 2016 konali nielen komunálne a regionálne voľby, ale aj predčasné parlamentné voľby, ktorými sa potvrdila rastúca politická rôznorodosť spoločnosti a zároveň aj potrebná podpora väčšiny pre vládnu stranu, ktorá ako víťaz volieb naďalej nástojí na vstupe do EÚ ako prioritnom ciele v komplikovanej zahraničnopolitickej situácii;

53. povzbudzuje Srbsko, aby ďalej presadzovalo potrebné reformy a pritom venovalo osobitnú pozornosť právnemu poriadku a boju proti korupcii; víta zostavenie konkrétneho akčného plánu na realizáciu jednotlivých kapitol a víta, že Srbsko ako prvá krajina v procese pristúpenia zaviedlo ukazovateľ EÚ rovnosti žien a mužov, čo sa stretlo so všeobecným povšimnutím;

54. víta pokrok pri realizácii akčného plánu vlády pre národnostné menšiny; s radosťou konštatuje, že najvyšší vládni predstavitelia sa pri svojich vystúpeniach v zásade vyjadrovali tolerantne voči etnickým a iným menšinám;

55. víta normalizáciu vzťahov medzi Srbskom a Chorvátskom a dialóg medzi Belehradom a Prištinou (znovuotvorenie mostu v meste Mitrovica), z ktorých plynú konkrétne výsledky pre obyvateľov; nabáda k ďalšiemu pokroku pri plnení záväzkov a presadzovaní dohôd, aby sa tak posilnila spolupráca a dôvera; vyzýva orgány a tvorcov verejnej mienky, aby aktívne podporovali normalizáciu situácie;

56. víta stratégiu na reformu orgánov a stratégiu vzdelávania pre komunálnu samosprávu; pozitívne oceňuje prácu národného konventu o európskej integrácii, ako aj konzultácie na miestnej úrovni;

Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko

57. pripomína, že táto krajina ako prvá podpísala dohodu o stabilizácii a pridružení, a v tejto súvislosti vyjadruje znepokojenie nad integračným procesom a aj nad zaznamenanou nečinnosťou pri realizácii záväzkov a vykonávaní reforiem. Je znepokojený pokračujúcou politickou krízou v krajine a požaduje od nej novú politickú vôľu vstúpiť do EÚ a dodržiavať svoje záväzky;

58. konštatuje, že na základe politickej dohody dosiahnutej v júni – júli 2015 pomocou medzinárodného sprostredkovania a nových dohôd uzavretých v júli – auguste 2016 sa v decembri 2016 konali predčasné parlamentné voľby (v dvoch obvodoch aj nové voľby, ktoré boli pozitívnym krokom na obnovenie dôvery); počíta sa s tým, že doterajšia politika a najmä dohodnutá realizácia naliehavých politických reforiem budú pokračovať. Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko musí v plnom rozsahu vykonávať politickú dohodu z júna – júla 2015 a podniknúť bezprostredné a konkrétne opatrenia s cieľom podporiť a vykonávať naliehavé politické reformy;

59. zdôrazňuje, že rozhodnutie, či krajina dostane odporúčanie pokračovať v prístupových rokovaníach, aby sa logicky zavŕšil doterajší pokrok, závisí od splnenia kritérií, ktoré stanovila EÚ v súlade so závermi zasadnutia Rady EÚ v decembri 2015 a závermi zasadnutia Rady pre všeobecné záležitosti prijatými počas slovenského predsedníctva (13. decembra 2016);

60. všima si doterajšie úsilie krajiny pri riešení migračnej krízy a zdôrazňuje, že všetky s tým spojené problémy možno riešiť v spolupráci s EÚ a inými medzinárodnými organizáciami; dôrazne poukazuje na to, že kľúčovou otázkou ostáva zachovanie dobrých susedských vzťahov vrátane dosiahnutia riešenia otázky názvu prijateľného pre obidve strany v rámci rozhovorov pod záštitou OSN;

Albánsko

61. víta relatívny pokrok Albánska, pokiaľ ide o ústredné reformné priority. Albánsko však musí udržateľne, ucelene a inkluzívne napredovať pri vykonávaní reforiem, najmä v oblastiach, ktorých sa týka päť kľúčových priorít s osobitným zameraním na oblasť právneho štátu a ochrany ľudských práv vrátane práv menšín. v tejto súvislosti bolo osobitne dôležité jednomyselné schválenie reformy justície v pléne parlamentu 22. júla 2016. Tým sa otvárajú nové možnosti na lepšiu ochranu ľudských práv vrátane antidiskriminačnej politiky, práv menšín a hospodárskych práv v celom Albánsku, na vyjasnenie vlastníckych pomerov, na zlepšenie podnikateľského a investičného prostredia a na boj proti tieňovému hospodárstvu; ďalej víta stratégiu a akčný plán na boj proti korupcii; vyzýva na ďalší pokrok pri politických a právnych opatreniach, ako aj na riadne presadzovanie spolu s opatreniami na boj proti organizovanému zločinu vrátane boja proti výrobe drog a obchodovaniu s nimi, najmä pokiaľ ide o marihuanu, a zdôrazňuje, aké je pre Albánsko dôležité dosiahnuť hmatateľné a trvalé výsledky v týchto oblastiach;

62. konštatuje, že členstvo Albánska v NATO od mája 2009, ktoré sa pozitívne prejavuje na priebehu vnútroštátnych reforiem a aj na zlepšení vzťahov medzi Albánskom a Gréckom, podporuje jeho pokrok v procese pristúpenia;

63. konštatuje, že komunálne voľby, ktoré sa uskutočnili v roku 2015 po reforme správy, prebehli bez väčších problémov, požaduje však väčšiu nestrannosť a profesionalitu; okrem toho víta *ad hoc* výbor pre reformu volebného práva, ktorý zriadil parlament; zdôrazňuje príslušné odporúčania OBSE-ODIHR, ako aj na volebnú pozorovateľskú misiu Kongresu miestnych a regionálnych samospráv a VR, v ktorých sa požaduje depolitizácia verejnej správy a zaručenie nestrannosti; rovnako dúfa, že uvedené odporúčania sa budú uplatňovať v nasledujúcich parlamentných voľbách, ktoré musia byť slobodné, spravodlivé a dôveryhodné a musia sa uskutočniť v súlade s platnými medzinárodnými normami;

64. vyslovuje sa za to, aby bol reformný proces aj v budúcnosti inkluzívny a aby boli zapojené všetky zúčastnené politické a občianske sily – aj z radov menšín – vrátane opozície a príslušných zainteresovaných strán, a vyzdvihuje súvisiacu prácu národnej rady pre európsku integráciu ako pozitívny príklad;

65. ďalej víta, že boli zvolení členovia národnej rady občianskej spoločnosti a že rada začala svoju činnosť;

Bosna a Hercegovina

66. víta, že krajina opäť pokračuje v integrácii, a európsku perspektívu považuje za dôležitý podnet pre krajinu; vyzýva na ďalšie vykonávanie programu reforiem, lebo nadobudnutie platnosti dohody o stabilizácii a pridružení ukazuje, že záväzky môžu viesť k výsledkom;

67. ďalej víta, že Bosna a Hercegovina podala 15. februára 2016 žiadosť o pristúpenie krajiny k Európskej únii, čo dáva impulz pre krajinu a aj pre proces rozširovania; ďalej zdôrazňuje, že túto dynamiku treba udržať, aby bolo možné dosiahnuť značný pokrok pri vykonávaní programu reforiem, ktorý je potrebný na ďalšie napredovanie;

68. konštatuje, že zverejnenie výsledkov sčítania obyvateľstva z októbra 2013 dňa 30. júna 2016 verejnosti pomohlo lepšie pochopiť zmeny politického prostredia, ktoré nastali v dôsledku komunálnych volieb zo septembra 2016, pričom toto politické prostredie je vystavené nepretržitému tlaku vychádzajúcemu aj z oblastí mimo regiónu;

69. vyzýva všetky orgány s rozhodovacou právomocou v Bosne a Hercegovine, aby čas po voľbách využili na začatie novej výmeny názorov s EÚ a príslušnými medzinárodnými inštitúciami na vyriešenie historicky podmienených problémov a vytvorenie novej, pozitívnej atmosféry vo vzťahoch medzi skupinami obyvateľstva; ďalej poukazuje na to, že politickí predstavitelia a tvorcovia verejnej mienky regiónu môžu osobným príkladom a iniciatívou mnoho dosiahnuť v prostredí nových politických pomerov na urýchlenie vývoja na mieste;

70. vyzdvihuje, aká dôležitá je koordinácia medzi všetkými riadiacimi a správnymi úrovňami na odstránenie prekážok pre funkčnosť krajiny, účinné vykonanie programu reforiem, mobilitu, investície a spojenia medzi rôznymi oblasťami politiky, ako aj vytvorenie jednotného hospodárskeho priestoru; poukazuje na to, že decentralizácia neznamená roztrieštenie a že na vykonanie reforiem sú potrebné rámcové stratégie koordinované na všetkých úrovniach; vyzýva na určenie spoločných cieľov, ktoré budú vzájomne zlučiteľné, ale ktoré budú stáť nad individuálnymi záujmami;

71. je presvedčený, že koordinačný mechanizmus pre otázky EÚ zriadený v auguste 2016 pomôže k zlepšeniu spolupráce krajiny a jej subjektov s EÚ a jej inštitúciami a k možnosti absolútneho využívania prostriedkov EÚ;

Kosovo ⁽¹⁾

72. víta podpísanie a ratifikáciu dohody o stabilizácii a pridružení a jej nadobudnutie jej účinnosti 1. apríla 2016, čo znamená novú kapitolu vo vzťahoch medzi Kosovom a EÚ; víta tiež vytvorenie špecializovaných komôr; nabáda Kosovo, aby pokračovalo vo vykonávaní reforiem týkajúcich sa EÚ (napr. schválenie balíka zákonov o ľudských právach, nadobudnutie platnosti európskeho programu reforiem) a iných pozitívnych opatrení (napr. proces normalizácie);

73. víta výsledky dosiahnuté pri liberalizácii vízového režimu; vyzdvihuje význam splnenia všetkých náležitých podmienok a vyzýva na ďalší pokrok;

74. zdôrazňuje význam pokojného a mnohostranného politického dialógu v parlamente a v miestnych územných samosprávnych celkoch v záujme rýchlo zlepšiť imidž krajiny;

75. víta a podporuje pozitívny vývoj dialógu medzi Belehradom a Prištinou (znovuotvorenie mostu v meste Mitrovica, dohoda o telekomunikáciách), z ktorého plynú konkrétne výsledky pre obyvateľov; nabáda k ďalšiemu pokroku pri plnení záväzkov a presadzovaní dohôd, aby sa tak posilnila spolupráca a dôvera; vyzýva politických predstaviteľov a tvorcov verejnej mienky, aby dobrým príkladom aktívne podporovali normalizáciu situácie, a tak bez problémov vstúpili do prístupového procesu.

V Bruseli 12. mája 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Toto označenie nemá vplyv na stanovisko o postavení Kosova a je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1244/99 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora o vyhlásení nezávislosti Kosova.